

USTAWA

z dnia 31 lipca 1985 r.

o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej jako formacji uzbrojonych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych może być obywatel polski o nieskazitelnej postawie etyczno-moralnej, którego cechuje obywatelska i patriotyczna świadomość oraz wysoka socjalistyczna ideowość, korzystający w pełni z praw publicznych, posiadający określone kwalifikacje zawodowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby i dający rękojmię należytego wykonywania obowiązków ochrony socjalistycznego państwa, praw obywateli i porządku publicznego oraz przestrzegania praworządności.

2. Funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej powinny cechować: pełne oddanie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, wierność programowi Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz ofiarność i sumienność w wykonywaniu zadań w służbie Narodu.

Art. 2. Przepisy ustawy stosuje się do funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej mianowanych na stałe, a także do funkcjonariuszy mianowanych na okres służby przygotowawczej lub kandydackiej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 3. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną do służby ustalają komisje lekarskie podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby, a także tryb orzekania o tej zdolności oraz właściwość i tryb postępowania komisji lekarskich w tych sprawach.

Art. 4. 1. Przed podjęciem służby funkcjonariusz Służby Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej, zwany dalej „funkcjonariuszem”, składa ślubowanie według następującej roty:

„Ja, obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza pełniącego służbę w resorcie Spraw Wewnętrznych — ślubuję: służyć wiernie Socjalistycznej Ojczyźnie — Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Narodowi Polskiemu i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, chronić konstytucyjne zasady ustrojowe Państwa i jego bezpieczeństwo, nawet z narażeniem swojego życia i zdrowia.

Ślubuję przestrzegać prawa i zasad sprawiedliwości społecznej, umacniać socjalistyczną praworządność i porządek publiczny, być niezłomny i pryncypialny w walce z przestępczością godzącą w interes Państwa, życie i zdrowie ludzkie, chronić własność społeczną i mienie obywateli, umacniać więź ze społeczeństwem oraz rozwijać społeczne działania na rzecz ochrony bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego.

Ślubuję ofiarnie i sumiennie wykonywać powierzone mi zadania, ściśle przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych, przestrzegać zasad tajemnicy państwowej i służbowej, strzec dobrego imienia służby, honoru i godności oraz przestrzegać zasad etyki funkcjonariusza.”

2. Ceremoniał składania ślubowania określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 2

Przebieg służby.

Art. 5. 1. Stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do podjęcia służby.

2. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie o mianowaniu funkcjonariuszem.

3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy.

4. Warunku określonego w ust. 3 nie stosuje się do

funkcjonariuszy-kobiet oraz do poborowych, o których mowa w art. 122 ustawy.

5. Po przyjęciu do służby funkcjonariusz otrzymuje legitymację służbową oraz inne dokumenty związane ze służbą.

6. Minister Spraw Wewnętrznych określa rodzaje i wzory legitymacji służbowych i innych dokumentów funkcjonariuszy, organy właściwe do ich wydawania oraz zasady dokonywania wpisów w tych dokumentach.

Art. 6. 1. Mianowanie funkcjonariusza następuje na okres służby przygotowawczej, który trwa 3 lata, lub na okres służby kandydackiej, który trwa 2 lata.

2. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza 3 miesięcy.

3. Po upływie służby przygotowawczej funkcjonariusz zostaje mianowany na stałe.

4. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza przełożony posiadający uprawnienia w sprawach osobowych funkcjonariuszy, zwany dalej „przełożonym”, może skrócić okres jego służby przygotowawczej albo zwolnić funkcjonariusza od odbywania tej służby.

5. W razie przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, trwającej dłużej niż 3 miesiące, przełożony może przedłużyć okres jego służby przygotowawczej.

Art. 7. Do mianowania funkcjonariuszy na stanowiska służbowe, przenoszenia oraz zwalniania z tych stanowisk właściwi są przełożeni.

Art. 8. 1. Na określone stanowisko służbowe może być mianowany funkcjonariusz posiadający odpowiednie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany do stałego podnoszenia poziomu swojego wykształcenia i doskonalenia swych kwalifikacji zawodowych.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określa warunki w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz na określonym stanowisku służbowym.

Art. 9. 1. Szkoły chorążych, szkoły podoficerskie i ośrodki szkolenia tworzy, przekształca i znosi Minister Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa:

- 1) organizację szkół i szkolenia,
- 2) programy i czas trwania nauki.

3. Zasady powoływania, organizowania i działania szkół wyższych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych określają odrębne przepisy.

Art. 10. 1. Funkcjonariusz podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu.

2. Funkcjonariusza zapoznaje się z opinią służbową w ciągu 14 dni od jej sporządzenia; może on w terminie 14 dni od zapoznania się z opinią wnieść odwołanie do wyższego przełożonego.

3. Zasady okresowego opiniowania funkcjonariuszy i tryb wnoszenia oraz rozpatrywania odwołań od opinii służbowych określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. 1. Funkcjonariusz może być przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę.

2. Do przenoszenia lub delegowania funkcjonariusza właściwi są przełożeni.

3. Czas delegacji nie może przekraczać 6 miesięcy. Minister Spraw Wewnętrznych może przedłużyć czas delegacji do 12 miesięcy.

Art. 12. 1. Funkcjonariuszowi można powierzyć pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej miejscowości na czas nie przekraczający 12 miesięcy. W takim przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

2. Funkcjonariusza można oddelegować do wykonywania pracy poza resortem spraw wewnętrznych. Warunki i tryb oddelegowania, przyznawania uposażenia oraz innych świadczeń, przysługujących funkcjonariuszowi w czasie oddelegowania, określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 13. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

2. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku przez komisję lekarską, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne,
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska, jeżeli nie ma możliwości mianowania funkcjonariusza na równorzędne stanowisko.

3. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.

4. Funkcjonariusz, który nie wyraził zgody na przeniesienie na niższe stanowisko z przyczyn określonych w ust. 2, może być zwolniony ze służby.

Art. 14. 1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych w razie tymczasowego aresztowania — na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

2. Funkcjonariusza można zawiesić w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego, dyscyplinarnego, a także postępowania przed sądem honorowym, jeżeli jest to konieczne dla dobra służby, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć do 12 miesięcy.

4. Minister Spraw Wewnętrznych określa tryb zawieszania funkcjonariuszy w czynnościach służbowych przez przełożonych.

Art. 15. Funkcjonariusz może być skierowany z urzędu lub na jego prośbę do komisji lekarskiej podległej

Ministrowi Spraw Wewnętrznych w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych schorzeń ze służbą.

Art. 16. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską,
- 2) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej,
- 3) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby,
- 4) pozbawienia stopnia Milicji Obywatelskiej na wniosek sądu honorowego,
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie kary nie zostało warunkowo zawieszona.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w 2 kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary albo orzeczenia warunkowego umorzenia postępowania karnego,
- 3) powołania do innej służby państwowej lub do pełnienia z wyboru funkcji w organizacji politycznej lub społecznej — na wniosek organów władzy lub administracji państwowej albo władz organizacji politycznych lub społecznych, za jego zgodą,
- 4) nabycia prawa do emerytury milicyjnej z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej,
- 5) gdy zwróci się z taką prośbą, z tym że decyzję w tej sprawie należy podjąć w ciągu 3 miesięcy od złożenia prośby,
- 6) gdy wymaga tego ważny interes służby.

3. Pozostawienie w służbie funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, wymaga zgody Ministra Spraw Wewnętrznych.

4. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby z przyczyny określonej w ust. 2 pkt 6 następuje na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 17. W razie uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania wyroku uniewinniającego lub orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego albo w razie uchylenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe lub kary wydalenia ze służby — ulegają uchyleniu skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w związku z przeniesieniem na niższe stanowisko lub obniżeniem stopnia. O uchyleniu innych skutków decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 18. 1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 13 ust. 4 oraz art. 16 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 4 nie może nastąpić w okresie obłożnej choroby, przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz prosi o zwolnienie.

2. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 3—5 i ust. 2 pkt 2 nie może nastąpić przed upływem 3 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu obłożnej choroby, chyba że funkcjonariusz prosi o zwolnienie.

Art. 19. 1. Funkcjonariusza-kobiety nie można w okresie ciąży i w czasie urlopu macierzyńskiego zwolnić ze służby, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 16 ust. 1 pkt 3—5 oraz ust. 2 pkt 2, 3, 5 i 6.

2. W razie zwolnienia funkcjonariusza-kobiety ze służby na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 6, przysługuje jej uposażenie do końca urlopu macierzyńskiego.

Art. 20. 1. Oficerów zwalnia ze służby Minister Spraw Wewnętrznych, a w przypadku orzeczenia trwałej niezdolności do służby lub skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie kary nie zostało warunkowo zawieszona — przełożony.

2. Chorążych, podoficerów i szeregowych zwalniają ze służby przełożeni.

Art. 21. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby oraz na swój wniosek opinię o służbie.

2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby oraz odwołać się do wyższego przełożonego od opinii o służbie w terminie 7 dni od dnia otrzymania opinii.

3. Szczegółowe dane, które należy podać w świadectwie służby oraz w opinii o służbie, a także tryb wydawania i prostowania świadectw służby oraz odwoływania się od opinii o służbie określa Minister Spraw Wewnętrznych w przepisach wydanych na podstawie art. 58 ustawy.

Rozdział 3

Stopnie Milicji Obywatelskiej.

Art. 22. 1. Stopnie Milicji Obywatelskiej, zwane dalej „stopniami”, nadaje się funkcjonariuszom Służby Bezpieczeństwa oraz Milicji Obywatelskiej w drodze mianowania.

2. Ustanawia się następujące stopnie Milicji Obywatelskiej:

1) szeregowi Milicji Obywatelskiej:

- a) szeregowy,
- b) starszy szeregowy,

2) podoficerowie Milicji Obywatelskiej:

- a) młodszy podoficerowie:
 - kapral,
 - starszy kapral,
- b) starsi podoficerowie:
 - plutonowy,
 - sierżant,
 - starszy sierżant,
 - sierżant sztabowy,
 - starszy sierżant sztabowy,

3) chorążowie Milicji Obywatelskiej:

- a) młodszy chorążowie:
 - młodszy chorąży,
 - chorąży,
- b) starsi chorążowie:
 - starszy chorąży,
 - chorąży sztabowy,
 - starszy chorąży sztabowy,

4) oficerowie Milicji Obywatelskiej:**a) młodszy oficerowie:**

- podporucznik,
- porucznik,
- kapitan.

b) starsi oficerowie:

- major,
- podpułkownik,
- pułkownik.

5) generałowie Milicji Obywatelskiej:

- a) generał brygady,
- b) generał dywizji,
- c) generał broni.

Art. 23. Ustanawia się następujące korpusy funkcjonariuszy:

- 1) korpus szeregowych,
- 2) korpus podoficerów,
- 3) korpus chorążych,
- 4) korpus oficerów.

Art. 24. 1. Na stopień szeregowego mianuje się funkcjonariusza z dniem mianowania na stanowisko służbowe.

2. Na stopnie szeregowych oraz na stopnie podoficerskie mianują przełożeni posiadający uprawnienia w sprawach osobowych funkcjonariuszy.

3. Na stopnie chorążych mianuje Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony.

4. Na pierwszy stopień oficerski, z zastrzeżeniem przepisu art. 32 ust. 2, oraz na stopień generała mianuje Rada Państwa na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych. Na pozostałe stopnie oficerskie mianuje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 25. 1. Mianowanie na stopień podoficerski lub na stopień chorążego jest uzależnione od pozytywnej opinii służbowej i zajmowanego stanowiska służbowego, a ponadto na stopień:

- 1) młodszego podoficera — od ukończenia szkoły podoficerskiej albo zdania egzaminu na podoficera,
- 2) starszego podoficera — od posiadanego średniego wykształcenia i ukończenia szkoły podoficerskiej albo zdania egzaminu na podoficera,
- 3) chorążego — od posiadania średniego wykształcenia i ukończenia szkoły chorążych albo zdania egzaminu na chorążego.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można mianować na pierwszy stopień podoficerski lub na stopień chorążego funkcjonariusza, mimo niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, 2 lub 3.

Art. 26. 1. Warunkiem mianowania na pierwszy stopień oficerski jest pozytywna opinia służbowa, zajmowanie określonego stanowiska oraz ukończenie wyższej szkoły Ministerstwa Spraw Wewnętrznych albo ukończenie innej szkoły wyższej i studium oficerskiego szkoły wyższej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych lub zdanie egzaminu na oficera.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach można mianować na pierwszy stopień oficerski funkcjonariusza, który nie spełnia warunku ukończenia szkoły lub zdania egzaminu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 27. Mianowanie na kolejny wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

kaprała	— roku,
starszego kaprała	— roku,
plutonowego	— 2 lat,
sierżanta	— 2 lat,
starszego sierżanta	— 3 lat,
sierżanta sztabowego	— 3 lat,
młodszego chorążego	— 3 lat,
chorążego	— 4 lat,
starszego chorążego	— 5 lat,
chorążego sztabowego	— 5 lat,
podporucznika	— 3 lat,
porucznika	— 4 lat,
kapitana	— 5 lat,
majora	— 4 lat,
podpułkownika	— 4 lat.

Art. 28. 1. W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie funkcjonariusza posiadającego pozytywną opinię służbową oraz szczególne kwalifikacje zawodowe lub umiejętności do pełnienia służby na odpowiednim stanowisku służbowym można mianować na wyższy stopień mimo niespełnienia innych warunków wymaganych do mianowania na ten stopień albo przed upływem ustalonych okresów.

2. Funkcjonariusza zwolnionego ze służby można mianować na kolejny wyższy stopień za szczególne zasługi w umacnianiu bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego.

Art. 29. 1. Stopnie podoficerów, chorążych, oficerów i generałów są dożywotnie.

2. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby mogą używać posiadanych stopni, o których mowa w art. 22, z dodatkowym określeniem:

- 1) „rezerwy”, jeżeli funkcjonariusz podlega obowiązkowi służby wojskowej i został uznany za zdolnego do tej służby,
- 2) „w stanie spoczynku”, jeżeli funkcjonariusz nie podlega obowiązkowi służby wojskowej.

3. Utrata stopnia wymienionego w art. 22 następuje w razie:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego lub
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych albo
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od roku za przestępstwo popełnione z niskich pobudek.

4. Pozbawienie stopnia wymienionego w art. 22 może nastąpić na wniosek sądu honorowego za popełnienie czynu podlegającego orzecznictwu tego sądu.

Art. 30. O pozbawieniu lub obniżeniu stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na ten stopień. O pozbawieniu stopnia podporucznika orzeka Minister Spraw Wewnętrznych, a o pozbawieniu stopnia generała decyduje Rada Państwa.

Art. 31. 1. Funkcjonariuszowi przywraca się stopień w razie uchylecia:

- 1) prawomocnego skazania na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych lub
- 2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione z niskich pobudek albo
- 3) decyzji, na której podstawie nastąpiło pozbawienie stopnia, albo
- 4) kary dyscyplinarnej obniżenia stopnia.

2. O przywróceniu stopnia orzeka przełożony właściwy do mianowania na stopień; o przywróceniu stopnia podporucznika orzeka Minister Spraw Wewnętrznych; stopień generała przywraca Rada Państwa na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 32. 1. Osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień wojskowy mianuje się na stopień Milicji Obywatelskiej równorzędny z posiadany stopniem wojskowym.

2. Przy przyjmowaniu do służby osoby posiadającej stopień wojskowy podporucznika na stopień podporucznika Milicji Obywatelskiej mianuje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 33. Minister Spraw Wewnętrznych ustala szczegółowe zasady i tryb mianowania funkcjonariuszy na stopnie.

Rozdział 4

Obowiązki funkcjonariusza.

Art. 34. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany wiernie służyć Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, chronić Jej konstytucyjne zasady ustrojowe nawet z narażeniem zdrowia i życia oraz sumiennie wykonywać zadania nakreślone przez naczelne organy władzy państwowej i rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz wynikające z uchwał centralnych organów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany przestrzegać prawa oraz kierować się poczuciem szczególnej odpowiedzialności za ochronę bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego, ochronę własności społecznej oraz życia, zdrowia i mienia obywateli.

3. Funkcjonariusz jest obowiązany bezwzględnie przestrzegać dyscypliny służbowej i sumiennie wykonywać rozkazy oraz polecenia przełożonych.

Art. 35. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie wiadomości stanowiące tajemnicę państwową lub służbową.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie służby, jak i po zwolnieniu ze służby.

3. Od obowiązku zachowania tajemnicy w określonych przypadkach może funkcjonariusza zwolnić Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów szczególnych.

Art. 36. 1. Czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określany wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem uprawnień do wypoczynku.

2. Rozkład czasu służby określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 37. 1. Funkcjonariusz w czasie służby jest obowiązany do noszenia przepisowego umundurowania i wyposażenia.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których funkcjonariusz w czasie wykonywania obowiązków służbowych nie ma obowiązku noszenia umundurowania, jak również przypadki, w których funkcjonariusz po zwolnieniu ze służby może nosić umundurowanie.

Art. 38. 1. Funkcjonariusz nie może bez zezwolenia przełożonego podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą.

2. Funkcjonariusz może ogłaszać swoją twórczość literacką, publicystyczną i naukową. Ogłaszanie twórczości związanej ze służbą wymaga zezwolenia przełożonego.

Art. 39. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o przynależności do organizacji lub stowarzyszeń krajowych, działających poza służbą.

2. Przynależność do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 40. Funkcjonariusz jest obowiązany uzyskać dla siebie, małżonka oraz dla dzieci pozostających na jego utrzymaniu zezwolenie Ministra Spraw Wewnętrznych lub upoważnionego przez niego przełożonego na wyjazd i pobyt za granicą. Minister Spraw Wewnętrznych określi przypadki, w których zezwolenie nie jest wymagane.

Art. 41. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 3—5 oraz ust. 2 pkt 2 i 5, przed upływem 10 lat od ukończenia nauki w Akademii Spraw Wewnętrznych lub w wyższej szkole Ministerstwa Spraw Wewnętrznych albo 5 lat od ukończenia nauki w innej szkole Ministerstwa Spraw Wewnętrznych lub nauki w innej szkole, której koszty zostały pokryte ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — jest obowiązany zwrócić kwotę stanowiącą równowartość kosztów wyżywienia i umundurowania otrzymanych w czasie nauki.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa koszty, o których mowa w ust. 1, zasady ich zwracania oraz przypadki zwolnienia z obowiązku zwrotu tych kosztów.

Rozdział 5

Prawa funkcjonariusza.

Art. 42. Funkcjonariusz przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub innych powierzonych mu zadań, ze względu na ich charakter, korzysta ze szczególnej ochrony prawnej, określonej w odrębnych przepisach.

Art. 43. 1. Funkcjonariusze mogą tworzyć rady funkcjonariuszy.

2. Zadaniem rad funkcjonariuszy jest ochrona i reprezentowanie wobec kierowników jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych interesów zawodowych i socjalnych funkcjonariuszy tworzących te rady, a także rozwijanie innej działalności mierzącej do poprawy ich warunków bytowych, socjalnych i kulturalnych.

3. Organizację rad funkcjonariuszy oraz prawa i obowiązki ich członków określa statut uchwalony przez radę funkcjonariuszy i zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

4. Zasady współdziałania rad funkcjonariuszy z kierownikami jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 44. Funkcjonariusz, który w związku ze służbą doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w przedmiotach osobistego użytku, otrzymuje odszkodowanie ustalone w odrębnych przepisach. W razie śmierci funkcjonariusza w związku ze służbą, odszkodowanie otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny.

Art. 45. 1. Funkcjonariusz po 15 latach służby nabywa prawo do emerytury milicyjnej.

2. Funkcjonariusz, który stał się inwalidą, jest uprawniony do milicyjnej renty inwalidzkiej.

3. Członkowie rodzin po zmarłych funkcjonariuszach są uprawnieni do milicyjnej renty rodzinnej.

4. Zasady przyznawania świadczeń określonych w ust. 1—3 normują przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

Art. 46. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatnie umundurowanie.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określa:

1) wzory, zasady i sposób noszenia umundurowania i oznak milicyjnych oraz zasady i sposób noszenia orderów, odznaczeń, medali i odznak,

2) normy umundurowania.

3. Wysokość i warunki przyznawania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

4. Funkcjonariusz mianowany na okres służby przygotowawczej zwraca w przypadku zwolnienia go ze służby umundurowanie, którego okres zużycia nie upłynął, lub odpowiednią część równoważnika pieniężnego.

Art. 47. Funkcjonariusze określonych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych otrzymują wyposażenie specjalne. Zasady przyznawania i sposób noszenia wyposażenia specjalnego określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 48. Minister Spraw Wewnętrznych określa przypadki, w których funkcjonariusz otrzymuje wyżywienie, oraz normy wyżywienia. Przypadki i wysokość otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie ustala Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 49. 1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo przejazdu na koszt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych państwowymi środkami komunikacji raz w roku do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznawane także inne świadczenia socjalne i bytowe, których rodzaj i zakres ustala Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 50. Funkcjonariuszowi oraz jego małżonkowi przysługuje prawo do ulgi przy przejazdach państwowymi środkami komunikacji w zakresie i na warunkach określonych w drodze rozporządzenia przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 51. 1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje prawo do bezpłatnych świadczeń służby zdrowia resortu spraw wewnętrznych na zasadach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Funkcjonariusz i członkowie jego rodziny mogą również korzystać z bezpłatnych świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia w zakresie i na warunkach określonych w drodze rozporządzenia przez Ministrów Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych lub świadczeń leczniczych innych zakładów służby zdrowia na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

3. Świadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują również osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

Art. 52. 1. Funkcjonariuszowi, który nabył prawo do milicyjnej renty z tytułu inwalidztwa nie pozostającego w związku ze służbą, oraz uprawnionym członkom jego rodziny, a także osobom uprawnionym do renty rodzinnej po funkcjonariuszu, którego śmierć nie pozostała w związku ze służbą, przysługuje prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia.

2. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który nie nabył uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego określonego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin, a także członkom jego rodziny przysługuje prawo do świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia w zakresie i na warunkach przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany.

Art. 53. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 49, 51 i 52 uważa się małżonka i dzieci, na które przysługuje dodatek rodzinny.

Art. 54. Okres służby funkcjonariusza traktuje się jako pracę w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 55. Funkcjonariuszowi-kobiecie przysługują szczególne uprawnienia przewidziane dla pracownicy według przepisów prawa pracy, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 56. 1. Funkcjonariuszowi, który podjął pracę w ciągu roku od dnia zwolnienia ze służby, a jeżeli pełnił służbę przygotowawczą — w ciągu 3 miesięcy od tego dnia, okres służby wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z prawa pracy.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli przepisy

prawa pracy przewidują, że upływ okresów, o których mowa w ust. 1, nie stanowi przeszkody do korzystania przez pracownika z określonych świadczeń.

3. Jeżeli funkcjonariusz nie może podjąć zatrudnienia w czasie określonym w ust. 1 ze względu na chorobę powodującą niezdolność do pracy lub inwalidztwa, zachowuje uprawnienia określone w ust. 1 w razie podjęcia zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy od dnia ustania niezdolności do pracy lub inwalidztwa.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze służby albo pozbawienia stopnia na wniosek sądu honorowego.

Art. 57. 1. Funkcjonariuszy zwolnionych ze służby, którzy nie ukończyli: mężczyźni — 55 lat życia, kobiety — 50 lat życia i nie zostali zaliczeni do jednej z grup inwalidów, kieruje się na ich wniosek do pracy w społecznościach zakładach pracy.

2. Prezes Rady Ministrów określa zasady i tryb kierowania do pracy funkcjonariuszy zwolnionych ze służby oraz właściwość organów w tych sprawach.

Art. 58. Minister Spraw Wewnętrznych określa sposób pełnienia i przebieg służby oraz szczegółowe prawa i obowiązki funkcjonariuszy.

Rozdział 6

Urlopy funkcjonariuszy.

Art. 59. 1. Funkcjonariuszom przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni kalendarzowych.

2. Funkcjonariusz uzyskuje prawo do pierwszego urlopu po roku służby.

Art. 60. 1. Z ważnych względów służbowych funkcjonariusza można odwołać z urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać mu udzielenie urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek funkcjonariusza umotywowany ważnymi względami.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów przejazdu spowodowanych odwołaniem według norm ustalonych w przepisach o należnościach służbowych w przypadkach przeniesienia lub delegowania, jak również innych kosztów, które określa Minister Spraw Wewnętrznych.

3. Odwołanie funkcjonariusza z urlopu ze względów służbowych wymaga zgody przełożonego.

4. Funkcjonariuszowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Art. 61. Minister Spraw Wewnętrznych może wprowadzić płatne urlopy dodatkowe w wymiarze do 15 dni kalendarzowych rocznie dla funkcjonariuszy, którzy pełnią służbę w warunkach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia albo osiągnęli określony wiek lub staż służby, albo gdy jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami służby.

Art. 62. Funkcjonariusz zajmujący stanowisko nauczyciela lub nauczyciela akademickiego w szkołach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych otrzymuje corocznie płatny urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni kalendarzowych.

Art. 63. Funkcjonariuszowi można udzielić płatnego urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego, a także urlopu bezpłatnego z ważnych przyczyn.

Art. 64. Minister Spraw Wewnętrznych określa szczegółowe zasady udzielania funkcjonariuszom urlopów, tryb postępowania w tych sprawach, a także wymiar urlopów, o których mowa w art. 61 i art. 63.

Rozdział 7

Wyróżnienia i odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 65. Funkcjonariuszowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane wyróżnienia:

- 1) pochwała,
- 2) pochwała w rozkazie,
- 3) nagroda pieniężna lub rzeczowa,
- 4) krótkoterminowy urlop,
- 5) przyznanie odznaki resortowej,
- 6) przedstawienie do odznaczenia państwowego,
- 7) przedterminowe mianowanie na wyższy stopień,
- 8) mianowanie na wyższe stanowisko służbowe,
- 9) wpisanie do Honorowej Księgi Zasłużonych Funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej, Żołnierzy oraz Pracowników Resortu Spraw Wewnętrznych.

Art. 66. Funkcjonariusz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnione przestępstwa — niezależnie od odpowiedzialności karnej.

Art. 67. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.

Art. 68. 1. Funkcjonariuszowi mogą być wymierzone kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) surowa nagana,
- 4) nagana z ostrzeżeniem,
- 5) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku,
- 6) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,
- 7) obniżenie stopnia o jeden lub o dwa w obrębie danego korpusu,
- 8) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby,
- 9) wydalenie ze służby.

2. Niezależnie od kar wymienionych w ust. 1 można ponadto wymierzyć karę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i innych pojazdów na okres od 6 miesięcy do 3 lat. Karę tę wymierza się tylko za czyn polegający na naruszeniu przepisów o ruchu drogowym, podlegający orzecznictwu kolegium do spraw wykroczeń, za który odrębna ustawa przewiduje orzeczenie takiej kary.

3. W stosunku do funkcjonariusza w służbie kandydackiej, oprócz kar wymienionych w ust. 1, można stosować ponadto następujące kary dyscyplinarne:

- 1) wykonywanie czynności porządkowych poza kolejnością,
- 2) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania,
- 3) areszt do 14 dni.

Okres aresztu nie podlega zaliczeniu do okresu służby.

4. W uzasadnionych przypadkach można łączyć karę wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oraz karę wydalenia ze służby z karą obniżenia stopnia, a w sprawach o wykroczenia w ruchu drogowym — z zakazem prowadzenia pojazdów mechanicznych i innych pojazdów.

Art. 69. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego, o którym mowa w art. 73, wiadomości o popełnieniu przewinienia lub naruszeniu dyscypliny służbowej.

2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 2 lat od dnia popełnienia czynu, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku popełnienia czynu zabronionego przez prawo karne nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po ustaniu karalności tego czynu, określonym w przepisach prawa karnego.

Art. 70. 1. Za wykroczenia podlegające rozpoznaniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia funkcjonariusz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

2. Organy powołane do orzekania w sprawach o wykroczenia, a także inne zainteresowane organy lub instytucje kierują wnioski o ukaranie funkcjonariusza do właściwego organu podległego Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub do Ministra Spraw Wewnętrznych.

3. Za wykroczenia, za które stosownie do przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia lub innych przepisów szczególnych właściwe organy określone w tych przepisach mogą nakładać grzywny w drodze mandatu karnego, funkcjonariusze podlegają odpowiedzialności w trybie postępowania mandatowego; kary grzywny w drodze mandatu karnego wymierzają funkcjonariuszom te organy.

4. W razie odmowy lub nieuiszczenia w terminie grzywny wymierzonej w drodze mandatu karnego, organ upoważniony do jej nałożenia kieruje wniosek o ukaranie funkcjonariusza do właściwego organu podległego Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 71. W przypadkach określonych w art. 70 ukaranie dyscyplinarne nie może nastąpić po upływie terminu przedawnienia określonego dla danego wykroczenia w Kodeksie wykroczeń.

Art. 72. 1. Za czyny, za które w myśl odrębnych przepisów właściwe organy są uprawnione do nakładania kar porządkowych, funkcjonariusze ponoszą wyłącznie odpowiedzialność dyscyplinarną.

2. Odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają również funkcjonariusze w przypadkach, gdy właściwe organy są uprawnione do stosowania grzywny w celu przymuszenia.

3. O pociągnięcie funkcjonariusza do odpowiedzialności dyscyplinarnej występują organy, o których mowa w ust. 1 i 2, do właściwego organu podległego Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub do Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 73. 1. Właściwi do udzielania wyróżnień oraz wymierzania kar dyscyplinarnych są przełożeni upoważnieni przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Szczegółowe zasady i tryb udzielania wyróżnień, wymierzania, wykonywania kar dyscyplinarnych oraz odwoływania się od wymierzonych kar, a także właściwość przełożonych w tych sprawach określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 8

Sądy honorowe oraz zasady odpowiedzialności funkcjonariuszy przed sądami honorowymi.

Art. 74. 1. Sądy honorowe są właściwe w sprawach o naruszenie honoru i godności funkcjonariusza, naganne i sprzeczne z zasadami współżycia socjalistycznego zachowanie się funkcjonariusza.

2. Sądy honorowe są również właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny służbowej, jeżeli czyn popełniony przez funkcjonariusza zawiera cechy czynu określonego w ust. 1, a właściwy przełożony skieruje w tej sprawie wniosek do sądu honorowego.

3. Sądy honorowe orzekają na mocy przekonania opartego na swobodnej ocenie dowodów, kierując się zasadami moralności socjalistycznej, honoru i godności funkcjonariusza oraz przepisami ustawy i przepisami wydanymi na jej podstawie.

4. Przy orzekaniu członkowie sądów honorowych są niezawisli.

5. Sądy honorowe są wybieralne.

Art. 75. 1. Sądy honorowe wszczynają postępowanie:

- 1) na wniosek właściwego przełożonego,
- 2) na wniosek rady funkcjonariuszy,
- 3) z własnej inicjatywy albo na wniosek kolektynu funkcjonariuszy,
- 4) na wniosek funkcjonariusza albo osoby pokrzywdzonej czynem podlegającym orzecznictwu sądów honorowych.

2. Nie można wszcząć postępowania przed sądem honorowym, jeżeli od popełnienia czynu podlegającego orzecznictwu sądów honorowych upłył okres roku.

Art. 76. 1. Jeżeli sąd honorowy nie dopatry się winy funkcjonariusza co do zarzucanych mu czynów, orzeka o niewinności.

2. W razie uznania, że funkcjonariusz jest winny zarzucanych mu czynów, sąd honorowy orzeka o winie i stosuje środki wychowawcze w postaci:

- 1) ostrzeżenia,
- 2) zobowiązania funkcjonariusza do przeproszenia pokrzywdzonego,
- 3) zobowiązania funkcjonariusza do naprawienia wyrządzonej szkody,
- 4) wystąpienia z wnioskiem do organizacji politycznej lub społecznej o pozbawienie funkcji społecznej.

3. Jeżeli według oceny sądu honorowego środki wychowawcze wymienione w ust. 2 są niewspółmierne do wagi popełnionego czynu, sąd orzeka o winie funkcjonariusza i występuje do właściwego przełożonego z wnioskiem o wymierzenie określonej kary dyscyplinarnej.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd honorowy może wystąpić z wnioskiem o:

- 1) wstrzymanie nadania wyższego stopnia,
- 2) wstrzymanie nadania odznaki resortowej lub odznaczenia państwowego,
- 3) pozbawienie stopnia,
- 4) skreślenie z Honorowej Księgi Zasłużonych Funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej, Żołnierzy oraz Pracowników Resortu Spraw Wewnętrznych.

5. Sąd honorowy może podać treść orzeczenia do wiadomości funkcjonariuszy.

Art. 77. 1. Nadzór nad sądami honorowymi sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych. Minister Spraw Wewnętrznych rozpatruje odwołania od orzeczeń sądów honorowych.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, nie może naruszać zasady niezawisłości członków sądów honorowych.

Art. 78. Szczegółową organizację sądów honorowych, ich skład, sposób wybierania, właściwość oraz zasady i tryb postępowania przy rozpatrywaniu spraw i orzekaniu oraz wykonywania orzeczeń sądów honorowych, a także zakres i sposób sprawowania nadzoru nad sądami honorowymi oraz współdziałania tych sądów ze służbą polityczno-wychowawczą określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 79. W razie popełnienia przez funkcjonariusza czynu powodującego odpowiedzialność dyscyplinarną i odpowiedzialność przed sądem honorowym, decyzję w sprawie ustalenia rodzaju odpowiedzialności podejmuje Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony.

Rozdział 9

Mieszkania dla funkcjonariuszy i związane z nimi należności.

Art. 80. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

2. Funkcjonariusz w służbie przygotowawczej może otrzymać tymczasową kwatery.

Art. 81. Członkami rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy przydziale lokalu mieszkalnego, są pozostający z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym:

- 1) małżonek,
- 2) dzieci (własne, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej) pozostające na jego utrzymaniu, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 25 lat życia,
- 3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.

Art. 82. 1. Na lokale mieszkalne dla funkcjonariuszy przeznaczają się lokale będące w dyspozycji Ministra

Spraw Wewnętrznych lub podległych mu organów, używane w wyniku ich działalności inwestycyjnej albo od terenowych organów administracji państwowej lub zakładów pracy, a także zwolnione przez funkcjonariuszy.

2. Na lokale mieszkalne dla funkcjonariuszy mogą być przeznaczone również spółdzielcze lokale mieszkalne.

Art. 83. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem liczby członków rodziny oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

2. Szczegółowe zasady wypłacania równoważnika, o którym mowa w ust. 1, oraz jego wysokość określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 84. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik pieniężny, jeżeli on sam lub członkowie jego rodziny nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej.

2. Wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłaty równoważnika pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 85. Funkcjonariuszowi, który zajmuje lokal mieszkalny w miejscowości pobliskiej miejsca pełnienia służby, przysługuje zwrot kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby w wysokości ceny biletów za przejazd koleją lub autobusami Państwowej Komunikacji Samochodowej.

Art. 86. 1. Funkcjonariuszowi, który nie otrzymał lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa z funduszu mieszkaniowego na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomości.

2. Rada Ministrów określa zasady przyznawania i wysokość pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1.

Art. 87. Lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi:

- 1) w razie skorzystania z pomocy finansowej z funduszu mieszkaniowego,
- 2) posiadającemu w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal mieszkalny odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej albo dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy,
- 3) którego małżonek posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2,
- 4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomości albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 88 ust. 3.

Art. 88. 1. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby posiada lokal mieszkalny, dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy, może być przydzielony lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej w nowym miejscu pełnienia służby, jeżeli:

- 1) zwolni zajmowany lokal mieszkalny lub dom,
- 2) zwróci pomoc finansową przyznaną;

- a) na wkład mieszkaniowy lub wkład budowlany — w wysokości zwaloryzowanej przez spółdzielnię,
 b) na spłatę innych należności — w wysokości przyznanej.

2. Funkcjonariuszowi, który skorzystał z pomocy finansowej z funduszu mieszkaniowego, może być przydzielony lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej, jeżeli zwolni zajmowany lokal mieszkalny lub dom, o którym mowa w ust. 1, oraz zwróci pomoc finansową na zasadach określonych w tym przepisie.

3. Tryb przydzielania lokalu mieszkalnego w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, szczegółowe zasady zwracania udzielonej pomocy finansowej oraz zasady zwalniania zajmowanych lokali mieszkalnych lub domów określonych w ust. 1 ustala Minister Spraw Wewnętrznych.

4. Funkcjonariuszowi przeniesionemu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby nie zwolni zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w ust. 1, można przydzielić tymczasową kwaterę według przysługujących mu norm, bez uwzględnienia zamieszkałych w nim członków rodziny.

5. Funkcjonariusz delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości otrzymuje tymczasową kwaterę. Koszt zakwaterowania pokrywa się ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Art. 89. Terenowe organy administracji państwowej powinny w miarę istniejących wolnych lokali zapewnić przydział lokali mieszkalnych dla funkcjonariuszy pełniących służbę na ich terenie.

Art. 90. 1. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Administracji i Gospodarki Przestrzennej określa szczegółowe zasady przydziału i opróżniania oraz normy zaludnienia lokali mieszkalnych, o których mowa w art. 82 ust. 1, a także szczegółowe zasady przydziału i opróżniania tymczasowych kwater.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Administracji i Gospodarki Przestrzennej oraz z Ministrem Finansów określa wysokość czynszu najmu lokali mieszkalnych będących w administracji organów podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, a także zasady zwrotu różnicy w opłatach czynszowych za inne lokale mieszkalne, za które funkcjonariusz jest obowiązany opłacać czynsz.

3. Dodatkowe normy zaludnienia określone na podstawie ust. 1, związane z zajmowanym stanowiskiem służbowym lub posiadanym stopniem stosuje się również przy przydziałach funkcjonariuszom innych lokali mieszkalnych niż wymienione w art. 82 ust. 1.

Art. 91. Funkcjonariusz zwolniony ze służby, który nie posiada prawa do lokalu mieszkalnego na warunkach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin, zachowuje prawo do przydzielonego lokalu mieszkalnego według norm powszechnie obowiązujących lub może być przeniesiony do zamiennego lokalu mieszkalnego.

Rozdział 10

Uposażenie funkcjonariuszy.

Art. 92. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe.

2. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje jedno uposażenie i inne świadczenia pieniężne określone w ustawie, wolne od podatku od wynagrodzeń.

3. Uposażenie funkcjonariuszy wzrasta w stopniu nie mniejszym niż przeciętne wynagrodzenie pracowników w przemyśle społecznym.

4. Rada Ministrów ustala corocznie wysokość środków przeznaczonych na wzrost uposażeń funkcjonariuszy.

Art. 93. Uposażenie funkcjonariusza składa się z uposażenia zasadniczego i z dodatków do uposażenia.

Art. 94. 1. Rada Ministrów określa uposażenie zasadnicze dla typowych stanowisk służbowych oraz wzrost uposażenia zasadniczego z tytułu wysługi lat.

2. Minister Spraw Wewnętrznych ustala pośrednie stawki uposażenia zasadniczego dla stanowisk nietypowych, w granicach stawek określonych przez Radę Ministrów dla stanowisk typowych.

Art. 95. Minister Spraw Wewnętrznych określa zasady i tryb zaliczania okresów służby i pracy do wysługi lat, uwzględnianej przy ustalaniu wzrostu uposażenia zasadniczego.

Art. 96. 1. Funkcjonariusz przeniesiony na stanowisko służbowe zaszerogowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego zachowuje prawo do stawki uposażenia pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku, do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia według stanowiska służbowego.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w przypadkach szczególnie uzasadnionych może zezwolić na zachowanie przez funkcjonariusza przeniesionego na stanowisko służbowe zaszerogowane do niższej grupy uposażenia zasadniczego prawa do zaszerogowania należnego na poprzednio zajmowanym stanowisku z jednoczesnym zachowaniem stopnia związanego z tym stanowiskiem.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy przeniesionych na niższe stanowisko służbowe na podstawie art. 13 ust. 1 lub ust. 2 pkt 2 i 3 oraz do funkcjonariuszy przeniesionych na własną prośbę.

Art. 97. 1. Funkcjonariusze otrzymują następujące dodatki do uposażenia:

- 1) dodatek za stopień,
- 2) dodatek służbowy,
- 3) dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami albo miejscem pełnienia służby,
- 4) dodatek rodzinny.

2. Dodatkami do uposażenia o charakterze stałym są dodatki ustalone w stawkach miesięcznych.

3. Szczegółowe zasady otrzymywania dodatków do uposażenia, o których mowa w ust. 1, oraz ich wysokość określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Art. 98. Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym są płatne miesięcznie z góry. Minister Spraw Wewnętrznych może określić, które dodatki o charakterze stałym są płatne z dołu.

Art. 99. 1. Zmiana uposażenia następuje z dniem zaistnienia okoliczności uzasadniających tę zmianę.

2. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana uposażenia nastąpiła w ciągu miesiąca, uposażenie za

czas do końca miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia za każdy dzień, gdy przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

3. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby lub zaistniały inne okoliczności uzasadniające wygaśnięcie tego prawa.

Art. 100. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Organ właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

3. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przebiega:

- 1) każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych, właściwym do rozpatrywania roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia,
- 2) uznanie roszczenia.

Rozdział 11

Inne świadczenia pieniężne.

Art. 101. 1. Funkcjonariuszowi przysługują następujące świadczenia pieniężne:

- 1) zasiłek na zagospodarowanie,
- 2) nagrody oraz zapomogi,
- 3) nagrody jubileuszowe,
- 4) dodatkowe wynagrodzenie za wykonywanie powierzonych zadań wykraczających poza obowiązki służbowe,
- 5) należności za podróże służbowe i przeniesienia,
- 6) świadczenia związane ze zwolnieniem ze służby.

2. W razie śmierci funkcjonariusza lub członka jego rodziny, przysługują:

- 1) zasiłek pogrzebowy,
- 2) odprawa pośmiertna.

Art. 102. Funkcjonariuszowi, w związku z mianowaniem na stałe, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi w dniu mianowania na stałe.

Art. 103. 1. Funkcjonariuszowi mogą być przyznane nagrody i zapomogi w wysokości i na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Wysokość funduszu na nagrody i zapomogi dla funkcjonariuszy ustala Rada Ministrów.

Art. 104. Funkcjonariuszowi przysługują nagrody jubileuszowe za wieloletnią służbę na zasadach określonych przez Radę Ministrów.

Art. 105. 1. Za wykonywanie powierzonych zadań wykraczających poza obowiązki służbowe funkcjonariusz może otrzymać dodatkowe wynagrodzenie na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Wynagrodzenie za dokonane przez funkcjonariuszy wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia normują odrębne przepisy.

Art. 106. W razie przeniesienia do pełnienia służby do innej miejscowości albo delegowania do czasowego pełnienia służby, funkcjonariuszowi przysługują należności za podróże służbowe i przeniesienia w wysokości i na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Art. 107. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 13 ust. 4 i art. 16 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 3--6 otrzymuje:

- 1) odprawę,
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za urlopy zaległe,
- 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany w danym roku przejazd, ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- 4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie, małżonka oraz dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych.

2. Funkcjonariusz zwolniony na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 3 i 4 otrzymuje 50% odprawy oraz ekwiwalent pieniężny za urlopy wypoczynkowe nie wykorzystane w latach poprzedzających rok zwolnienia ze służby.

3. Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważniony przez niego przełożony może w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać z uwagi na uzasadnione potrzeby rodziny funkcjonariusza odprawę w wysokości nie przekraczającej 50% w razie zwolnienia go ze służby na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 pkt 2.

Art. 108. 1. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy dalszy pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.

2. Przy ustalaniu wysokości odprawy uwzględnia się również okresy nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej, jeżeli bezpośrednio po zwolnieniu z tej służby żołnierz został przyjęty do służby w Służbie Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej i nie otrzymał odprawy z tytułu poprzednio pełnionej służby.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w przypadku bezpośredniego podjęcia służby w Służbie Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej po zwolnieniu ze służby w innych służbach, w których przysługują świadczenia tego rodzaju.

4. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej równa się wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 109. 1. W razie śmierci funkcjonariusza, pozostajej po nim rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi odprawa, gdyby był zwolniony ze służby, oraz świadczenia określone w art. 107 ust. 1 pkt 2—4.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do funkcjonariuszy zaginionych. Zaginięcie funkcjonariusza oraz związek tego zaginięcia ze służbą stwierdza Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 110. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 4, wypłaca się co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu zasadniczemu wraz z dodatkami o charakterze stałym, pobieranymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z wyjątkiem dodatku rodzinnego; dodatek ten wypłaca się na zasadach określonych dla funkcjonariuszy.

2. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do świadczenia określonego w ust. 1, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.

Art. 111. Odprawa, o której mowa w art. 107, oraz świadczenie określone w art. 110 nie przysługuje funkcjonariuszowi, który bezpośrednio po zwolnieniu ze służby został przyjęty do zawodowej służby wojskowej lub do innej służby, w której przysługuje prawo do takich świadczeń.

Art. 112. 1. W razie śmierci funkcjonariusza, niezależnie od odprawy pośmiertnej, o której mowa w art. 109, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice,
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Minister Spraw Wewnętrznych może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów pogrzebu funkcjonariusza zmarłego wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą.

3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1 przysługuje połowa zasiłku pogrzebowego.

Art. 113. 1. W razie śmierci członka rodziny, funkcjonariuszowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) dwumiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio

zajmowanym stanowisku służbowym — jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz,

- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 — jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Minister Spraw Wewnętrznych ustala warunki pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz określa członków rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy.

3. W razie zbiegu uprawnień do zasiłku pogrzebowego określonego w ust. 1 z uprawnieniami do zasiłku pogrzebowego na podstawie przepisów odrębnych, funkcjonariuszowi przysługuje wyższy zasiłek, a jeżeli pobrał zasiłek niższy — odpowiednie wyrównanie.

Art. 114. 1. W razie choroby, urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych oraz w okresie pozostawania bez przydziału służbowego, funkcjonariusz otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia o charakterze stałym i inne należności pieniężne należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym — z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość.

2. Minister Spraw Wewnętrznych może ograniczyć w całości lub w części wypłatę niektórych dodatków do uposażenia w okresie choroby, urlopu okolicznościowego albo pozostawania funkcjonariusza bez przydziału służbowego.

Art. 115. 1. Funkcjonariusz skierowany do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia w kraju otrzymuje uposażenie oraz inne należności pieniężne w wysokości i na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów określa wysokość oraz warunki wypłaty uposażenia i innych należności pieniężnych funkcjonariuszy skierowanych do akademii lub innych szkół (kursów) za granicą.

Art. 116. 1. W razie pobierania przez funkcjonariusza wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, funkcjonariuszowi oraz członkom jego rodziny przysługują świadczenia i należności pieniężne z tytułu służby, określone w niniejszej ustawie, z wyjątkiem należności, o których mowa w art. 48.

2. Świadczenia i należności pieniężne określone w ust. 1 wypłaca się w wysokości ustalonej z uwzględnieniem wynagrodzenia należnego funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym lub według stawki obowiązującej w dniu zwolnienia ze służby albo w dniu jego śmierci.

Rozdział 12

Zawieszenie oraz potrącenie uposażenia i innych świadczeń pieniężnych.

Art. 117. 1. Funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych zawiesza się od najbliższego terminu płatności 50% ostatnio należnego uposażenia, z wyjątkiem dodatku rodzinnego.

2. W razie uchylecia zawieszenia w czynnościach służbowych, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część

uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, chyba że został zwolniony ze służby z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sądu albo ukarany karą dyscyplinarną wydania ze służby.

Art. 118. 1. Funkcjonariuszowi tymczasowo aresztowanemu zawieszają się od najbliższego terminu płatności 50% ostatnio należnego uposażenia, z wyjątkiem dodatku rodzinnego.

2. W razie umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku, gdy postępowanie karne umorzono z powodu przedawnienia lub amnestii, a także w razie warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Art. 119. 1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia służby albo pozostaje poza nim lub nie podejmuje służby, zawieszają się uposażenie od najbliższego terminu płatności. Jeżeli funkcjonariusz pobierał już za czas nie usprawiedliwionej nieobecności uposażenie, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

2. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną, wypłaca się funkcjonariuszowi zawieszony uposażenie; w przypadku nieobecności nie usprawiedliwionej funkcjonariusz traci za każdy dzień nieobecności 1/30 część uposażenia miesięcznego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie zawinionej niemożności pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych.

4. Funkcjonariuszowi, który rozpoczyna urlop bezpłatny w ciągu miesiąca kalendarzowego, przysługują uposażenie w wysokości 1/30 uposażenia miesięcznego za każdy dzień poprzedzający dzień rozpoczęcia urlopu bezpłatnego. Jeżeli funkcjonariusz pobierał już uposażenie za czas urlopu bezpłatnego, potrąca się mu odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Art. 120. 1. Z uposażenia funkcjonariuszy mogą być dokonywane potrącenia na podstawie sądowych i administracyjnych tytułów wykonawczych oraz na podstawie przepisów szczególnych — na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w innych przepisach szczególnych; jeżeli dalsze przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, odprawę wymienioną w art. 107 oraz świadczenia określone w art. 105 i 110. Potrąceń nie dokonuje się z dodatku rodzinnego.

3. Dodatek rodzinny należny na osoby alimentowane wypłaca się tym osobom; dodatek ten nie wchodzi w skład uposażenia ustalonego w celach określenia wysokości alimentów.

4. Minister Spraw Wewnętrznych określa jednostki organizacyjne właściwe do dokonywania potrąceń z uposażenia oraz tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 121. Przepisu art. 120 ust. 1—3 nie stosuje się do zaliczek pobieranych do rozliczenia, a w szczególności na koszty podróży służbowej, delegacji i przeniesienia. Należności te potrąca się z uposażenia w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Rozdział 13

Służba poborowych w formacjach uzbrojonych oraz pełnienie służby i odbywanie ćwiczeń w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 122. 1. Poborowy, który stosownie do przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pełni służbę w formacji uzbrojonej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych, w okresie tej służby jest funkcjonariuszem Milicji Obywatelskiej w okresie służby kandydackiej, zwanym dalej „funkcjonariuszem w służbie kandydackiej”.

2. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługują w zakresie wykonywanych przez niego zadań uprawnienia funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej.

3. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługują z tytułu pełnionej służby prawa i obowiązki przewidziane dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej, z wyjątkiem uprawnień, o których mowa w art. 80 ust. 2 i art. 108 ust. 4.

4. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej pełni służbę w systemie skoszarowanym, w oddziale lub pododdziale zwartym Milicji Obywatelskiej.

Art. 123. W stosunku do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej stosuje się przepisy o wyróżnieniach i odpowiedzialności dyscyplinarnej, zawarte w rozdziale 7 niniejszej ustawy, oraz przepisy o odpowiedzialności materialnej funkcjonariuszy za szkody wyrządzone w majątku resortu spraw wewnętrznych.

Art. 124. 1. Osobom, które stosownie do przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pełnią służbę lub odbywają ćwiczenia w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych na podstawie przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do jednostek przewidzianych do militaryzacji i jednostek zmilitaryzowanych, przysługują w zakresie wykonywanych przez nie zadań uprawnienia funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

2. Zakres uprawnień i obowiązków osób, o których mowa w ust. 1, z tytułu pełnionej służby lub odbywania ćwiczeń w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych określają odrębne przepisy.

Rozdział 14

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 125. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Oby-

watelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 46, poz. 210 i z 1985 r. Nr 20, poz. 85) wprowadza się następujące zmiany:

1) dotychczasową treść art. 8 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach funkcjonariuszowi, który posiada co najmniej 5-letni okres nieprzerwanej służby, Minister Spraw Wewnętrznych może zaliczyć do wysługi emerytalnej na równi ze służbą okresy zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub w instancjach Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, jeżeli okresy te wynoszą co najmniej 15 lat.”;

2) w art. 12 w ust. 1 po wyrazach „wydalenia ze służby” dodaje się wyrazy „lub z powodu pozbawienia stopnia Milicji Obywatelskiej na wniosek sądu honorowego”;

3) w art. 44 wyrazy „mieszkanie służbowe” zastępują się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „lokal mieszkalny”.

Art. 126. W ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 53, poz. 345, z 1983 r. Nr 16, poz. 79 i z 1985 r. Nr 20, poz. 85) dotychczasową treść art. 10 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Funkcjonariuszowi, który w związku ze służbą poniósł szkodę w przedmiotach osobistego użytku, a nie doznał uszczerbku na zdrowiu, przysługuje odszkodowanie za utracone, zniszczone lub uszkodzone przedmioty — na warunkach określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów.”

Art. 127. W ustawie z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy

za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej (Dz. U. z 1977 r. Nr 23, poz. 101) w art. 14 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Niezależnie od kar wymienionych w ust. 1 można ponadto wymierzyć karę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres od 6 miesięcy do 3 lat. Karę tę wymierza się tylko za czyn polegający na naruszeniu przepisów o ruchu drogowym, za który odrębna ustawa przewiduje orzeczenie takiej kary.”

Art. 128. Stopnie podoficerów, chorążych i oficerów Milicji Obywatelskiej zwolnionych ze służby w Milicji Obywatelskiej przed dniem 1 stycznia 1970 r. stają się stopniami dożywotnimi.

Art. 129. Funkcjonariusze oraz członkowie ich rodzin, korzystający ze świadczeń określonych w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, które nie zostały przewidziane w niniejszej ustawie, zachowują nadal prawo do tych świadczeń na dotychczasowych zasadach.

Art. 130. 1. Traci moc ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej (Dz. U. z 1973 r. Nr 23, poz. 136, z 1974 r. Nr 44, poz. 264 oraz z 1983 r. Nr 16, poz. 79 i Nr 38, poz. 172).

2. Do spraw ze stosunku służbowego funkcjonariuszy, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, mają zastosowanie przepisy dotychczasowe.

3. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy.

Art. 131. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1986 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*